

Κυριακή Η΄ Λουκά: «Ανιχνεύοντας την Έννοια της Αγάπης και της Ευσπλαχνίας» (Πρεσβύτερος Νικόλαος Πάτσαλος)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Κυριακή Η΄ του Λουκά και η ευαγγελική περικοπή του Καλού Σαμαρείτη τυγχάνει να συμπίπτει με τη μνήμη ενός μεγάλου άλλου Σαμαρείτη του Αγίου Ιωάννου του Ελεήμονος, πολιούχου της πόλεως της Λεμεσού. Η Θεματολογία της σημερινής περικοπής διαχωρίζει την Χριστιανική Αγάπη από το απλό κοινωνικό ενδιαφέρον προς το διπλανό φίλο και αδερφό.

Στην ειρωνική θα λέγαμε ερώτηση του νομικού προς τον Ιησού για το πώς κερδίζει κανείς τη μετοχή στην αιωνιότητα η απάντηση παραπέμπει στην εντολή της αγάπης. «Αγαπήσεις Κύριον τὸν Θεό σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν». Η Αγάπη προς το Θεό είναι δεμένη με την αγάπη προς τον πλησίον, καθώς βάσει και του γεροντικού στο πρόσωπο του ελαχίστου αδερφού μας αντικρίζουμε το πρόσωπο του Κυρίου και Θεού μας. Έτσι είναι παράλογη η έκφραση αγάπης προς το Θεό αν δεν προηγείται η απόλυτη έκφραση και βίωση της αγάπης προς τον κάθε αδερφό.

Ο «Πλησίον» λοιπόν γίνεται η δίοδος ανάπτυξης μιας γνήσιας αγαπητικής σχέσης με τον ίδιο το Θεό, που διασφαλίζει και την γνησιότητα της αγάπης, διαχωρίζοντάς την τελικά από την απλή αγαπολογία. Η έννοια του «πλησίον» συμπεριλαμβάνει τον κάθε έναν, το διπλανό, τον ταλαιπωρημένο, τον ασθενή, το φτωχό και τον πεινασμένο, αυτόν που τελικά έχει ανάγκη της αγάπης και της ευσπλαχνίας μας.

Η ευσπλαχνία κρύβει ένα βαρύ περιεχόμενο. Είναι δόσιμο, άφεση, προσφορά προς το διπλανό και προϋποθέτει λεπτά συναισθήματα και μεγαλείο καρδιάς. Ταυτόχρονα, αυτός που σπλαχνίζεται πραγματικά το διπλανό αδερφό είναι αυτός που πρώτα έχει καλλιεργήσει και σπλαχνιστεί τον εαυτό του. Παρατηρούμε πως η εντολή λέει «καὶ τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν», που σημαίνει πως αν δεν αγαπήσεις ορθά το δικό σου εαυτό δεν μπορείς να αγαπήσεις κανέναν όπως πρέπει. Συνεπώς,

της αγάπης προς τον διπλανό, προηγείται η αγάπη του εαυτού, που δεν είναι καθόλου εύκολο εγχείρημα. Αγαπώ τον εαυτό μου, σημαίνει πως δεν είμαι ναρκισσιστής, εγωκεντρικός, και λάτρης του αυτοειδώλου μου. Εν ολίγοις, με την καλλιέργεια της ταπείνωσης και του ξεριζώματος του εγωισμού, ο καθένας «σπλαχνίζεται» πρώτα τον εαυτό του και έπειτα έχοντας αναπτύξει ορθή αγαπητική σχέση με τον εαυτό του είναι ικανός να στραφεί αγαπητικά και γνήσια προς τον άλλο.

Άρα, η έννοια της ευσπλαχνίας και της αγάπης για το διπλανό δεν εξασφαλίζεται από απλές, εξωτερικές, και αγαθοεργίες. Ο εύσπλαγχνος γεμάτος από αγάπη άνθρωπος είναι ο βαθιά τεταπεινωμένος άνθρωπος που δεν διακατέχεται από εγωισμό. Αυτός που φαινομενικά εκφράζει ένα κοινωνικό ενδιαφέρον δεν σημαίνει απόλυτα πως είναι συγκινημένος από το ευαγγέλιο. Πολλοί εξάλλου εμφανίζονται ως κοινωνικά ευαισθητοποιημένοι και φιλόανθρωποι που κριτήριο όμως αυτής τους της συμπεριφοράς είναι η προσωπική τους ανάδειξη και η καλλιέργεια του εγωιστικού αλτρουισμού τους. Άλλο πράγμα είναι να κινείσαι από εγωκεντρικά αισθήματα και άλλο από ταπεινά και χριστοκεντρικά. Άλλο πράγμα είναι η αγάπη προς τον πλησίον που διδάσκει το ευαγγελικό ήθος και άλλο το κοινωνικό ενδιαφέρον του φαίνεσθαι που διδάσκει το κοσμικό ήθος. Επομένως, αν δεν συντρίψει κανείς τον προσωπικό του εγωισμό δεν νομίζω πως μπορεί να αγαπήσει κυριολεκτικά τον διπλανό του. Άλλο είναι η μετάδοση αγάπης και άλλο η μετάδοση εγωιστικών συναισθημάτων.

Ένας καλός Σαμαρείτης με Χριστοκεντρικές προϋποθέσεις ήταν και ο σημερινός τιμώμενος Άγιος. Ο Άγιος Ιωάννης ο ελεήμων επίσκοπος Αλεξανδρείας (6ος αιώνας), «έσπλαχνίσθη» ολόκληρη την μητροπολιτική του περιφέρεια γινόμενος θυσία για τον κάθε «πλησίον» αναγκασμένο αδερφό. Και αυτό γιατί πρωτού στραφεί προς τον διπλανό ταπεινό αδερφό, στράφηκε προς τον ίδιο του τον εαυτό και τον ευσπλαχνίστηκε αφανίζοντας κάθε εγωιστικό κίνητρο.